

Üniversite öğrencilerinde sosyal fobi yaygınlığı

Ferda İzgiç,¹ Gamze Akyüz,² Orhan Doğan,³ Nesim Kuğu²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinde sosyal fobi yaygınlığı ve bazı sosyodemografik değişkenlerle ilişkisinin saptanması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Üniversitenin 11275 öğrencisini temsil eden örneklem üzerinde çalışıldı. 1003 öğrenciye sosyodemografik bilgi formu ve DIS-III-R Handscore sosyal fobi alt ölçeği uygulandı. **Sonuçlar:** Üniversite öğrencilerinde sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 9.6, son bir yıllık yaygınlığı % 7.9'dur. Sosyal fobi kadınlarda daha fazladır. Kadınlarda yaşam boyu yaygınlığı % 9.8, erkeklerde % 9.4'tür. Son bir yıl için kadınlarda yaygınlık % 8.9, erkeklerde % 7.1'dir. Sosyal fobi 21-24 yaş grubunda, düşük ekonomik duruma sahip kişilerde, köyde doğanlarda ve son 15 yıldır köyde yaşayanlarda daha sık görülmektedir. Ailede psikiyatrik hastalık öyküsü bulunan grupta sosyal fobi yaygınlığı daha sıktır. **Tartışma:** Bu sonuçlara göre sosyal fobi üniversite öğrencilerinde sık karşılaşılan bir bozukluktur. Düşük ekonomik durum, kırsal kesimde doğma ve kırsal kesimde yaşama, ailede psikiyatrik hastalık bulunması sosyal fobi yaygınlığı üzerine etkili olduğu söylenebilir. (*Anadolu Psikiyatri Dergisi 2000; 1(4):207-214*)

Anahtar Sözcükler: Üniverise öğrencileri, sosyal fobi, yaygınlık, sosyodemografik özellikler

The prevalence of social phobia in university student population

SUMMARY

Objective: The aim of this study was to overtake the prevalence of social phobia and relationship between some sociodemographic parameters in university students. **Method:** Among the overall 11275 subject, 1003 subjects was sampled and sociodemographic information questionnaire, DIS-III-R social phobia scale was given to subjects. **Results:** In university students lifetime prevalence of social phobia was 9.6 %, one year prevalence was 7.9 %. Social phobia prevalence was higher in women; lifetime prevalence was 9.8 %, and 9.4 % in men. In the last one year prevalence was 8.9 % in women and 7.1 % in men. Social phobia prevalence was higher between the age 21-24 years, in whom with low socioeconomic level, in the subjects to be borned in villages, subjects living the last fifteen years in a village, respectively. In the subjects with a family history of psychiatric illness social phobia prevalence was higher. **Conclusion:** As a result, social phobia was more common problem in university student population. Some factors such as low socioeconomic level, to be borned and live in a village and family history of psychiatric illness were important in the prevalence of social phobia. (*Anatolian Journal of Psychiatry 2000; 1(4):214*)

Keywords: University student, social phobia, prevalence, sociodemographic characteristics

¹ Uzm.Dr., ² Yrd.Doç.Dr., ³ Prof.Dr., Cumhuriyet Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri Anabilim Dalı, Sivas.
Uzm.Dr. Ferda İZGİÇ, Cumhuriyet Ü.T.F. Psikiyatri ABD 58140 Sivas.

GİRİŞ

1978'de Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanan bir komisyon raporuna göre ABD'de ruhsal bozuklukların oranı % 25, bir psikiyatri kliniğinde tedavi görmesi gerekenlerin oranı % 15 olarak bildirilmiştir.¹

Epidemiyolojik olan çalışmaları fobik bozuklukların toplumda en yaygın ruhsal bozukluklardan biri olduğunu ortaya koymuştur. ABD'de sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 7.8 - 23.3 arasında bulunmuştur.²

Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığının % 0.5 - 22.6 arasında olduğu bildirilmektedir.³ Toplumda sosyal fobinin sanılandan daha yüksek oranda görülmesi, sosyal fobik bireylerin sosyal ilişkilerinde bozulmalar olması, şiddetli anksiyete, depresyon ve alkol/madde kötüye kullanımı ile sonuçlanarak hastalarda önemli ölçüde yeti yitimine yol açması; hayvan modelleri ve insandaki gelişimsel analoglarının bu hastalıkta nörobiyolojik bir yöne işaret etmesi ve bozukluğun farmakolojik ajanlara ve kognitif-davranışçı tedavilere olumlu yanıt vermesi gibi nedenlerden dolayı sosyal fobiye ilgi giderek artmaktadır.^{4,5}

Ergenlik ile toplum yaşamında tam sorumluluk ve bağımsızlığa ulaşma dönemi arasındaki zaman kesitini kapsayan üniversite eğitimi döneminde birçok değişim yaşanmaktadır. Bu değişim döneminde birçok öğrencide sosyal fobik belirtiler ortaya çıkmakta ya da var olan belirtiler artmaktadır.

Sosyal fobide bireysel ve toplumsal düzeyde önemli işlev kayıpları anksiyete belirtilerinden ve bozukluğun kronik olma özelliğinden gelmektedir. Kaçınma davranışı anksiyetenin aniden ortaya çıkan fiziksel belirtilerinden kurtulmada etkili olabilir, fakat sosyal fobik bireyin sosyal ve eğitim yaşamındaki gelişimi ciddi olarak bozulur. Tipik olarak ergenlik çağında, sosyal etkileşim becerilerinin geliştiği bir yaşta başlayan sosyal fobi, diğer insanlarla girilen ilişkilerin biçimlenmesini, yaşama yönelik hedeflerin peşinden gitme uğraşını ve gelecekte ruhsal gelişmeyi bozarak başka psikiyatrik bozukluklara ve komplikasyonlara neden olabilir.^{6,7}

Sosyal fobi bu yönleriyle özellikle üniversite öğrencileri üzerinde araştırılması gereken önemli bir konudur. Konunun taşıdığı önem ve ülkemizde konuyla ilgili yapılmış araştırmaların az sayıda oluşu, araştırmanın planlanmasında etkili olmuştur.

YÖNTEM VE GEREÇ

Bu çalışma Cumhuriyet Üniversitesi kampüsü içinde Mayıs 1999 tarihinde yapıldı. Araştırmanın evrenini Cumhuriyet Üniversitesi kampüsü içinde bulunan fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören öğrenciler oluşturdu, örneklem bu öğrenciler arasından seçildi.

Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'ndan 5.4.1999 tarihi itibariyle üniversitede eğitim gören öğrenci sayıları fakülte, yüksekokul ve sınıflara göre alındı. Tıp Fakültesi 5.-6. sınıf öğrencileri ile ilçe meslek yüksek okullarındaki öğrenciler çalışma dışı bırakıldı. Çalışmamızda toplam öğrenci sayısının % 10'una ulaşılması hedeflendi. Örneklem grubuna alınacak öğrenciler saptanırken, üniversitenin tüm fakülte ve yüksekokulları ile her sınıfını temsil etmesi açısından Cumhuriyet Üniversitesi kampüsü içinde bulunan fakülte ve yüksekokullardan 1., 2., 3., 4. sınıf toplam öğrenci sayılarının % 10'u örnekleme oluşturdu.

Veri toplama araçları

1. *Sosyodemografik Bilgi Formu*: Araştırmacılarca geliştirilen sosyodemografik bilgi formunda bireyin adı, soyadı, cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, okul ve sınıfı, doğum yeri, son on yıldır en uzun yaşadığı yer, ekonomik düzey, ailede fiziksel hastalık, ailede psikiyatrik hastalık olup olmadığına ilişkin sorular vardır.

2. *DIS-III-R Handscore Sosyal Fobi Alt Ölçeği*: DIS-III-R Alexander Janca tarafından 1989 yılında ruhsal bozukluklarla ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. DSM-III-R'nin sosyal fobi tanı ölçütlerinden tanı koydurucu görüşme ölçeği şeklinde yapılandırılmıştır.

Uygulama

Çalışma, araştırmacılar tarafından Cumhuriyet Üniversitesi kampüsünde fakülte ve yüksekokulların seçilen sınıflarında ölçekler uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

İstatistiksel değerlendirme

Toplanan veriler “SPSS for Win Ver 6” paket programıyla analiz edildi.

BULGULAR

Çalışmaya 1003 öğrenci alındı. Bu öğrencilerin 391’i (% 38.9) kadın, 612’si (% 61.1) erkekti. 1003 öğrencinin 986’sı (% 98.3) bekar, 17’si (% 1.7) evliydi. Öğrencilerin 368’i (% 36.8) 1. sınıfa, 251’i (% 25.1) 2. sınıfa, 164’ü (% 16.3) 3. sınıfa, 220’si (% 21.9) 4. sınıfa devam etmekteydi.

Örneklem grubunda 28 öğrenci (% 2.8) köyde, 267 öğrenci (% 26.6) ilçede, 708 öğrenci de (% 70.6) şehirde doğmuştu.

Örneklem grubunda 43 öğrenci (% 4.3) son 15 yıldır köyde, 203 öğrenci (% 20.2) ilçede, 757 öğrenci (% 75.2) ise şehirde yaşamaktaydı. Örneklem grubundan 43 öğrenci (% 4.3) düşük, 929 öğrenci (% 92.6) orta ve 31 öğrenci de (% 3.1) yüksek sosyoekonomik düzeydeydi.

Sosyal fobi yaygınlığı

Örneklem grubunda sosyal fobinin son bir yıl

için yaygınlığı % 7.9, yaşam boyu yaygınlığı ise % 9.6 oranında bulunmuştur. Doksan altı kişinin yaşam boyu sosyal fobik oldukları, 96 kişilik gruptan 17’sinin son bir yıldır sosyal fobik belirtilerinin kalmadığı saptanmıştır. Kalan 79 kişinin ise yaşam boyu ve son bir yıldır sosyal fobik oldukları saptanmıştır. Örneklem % 1.7’si geçirilmiş sosyal fobi olarak değerlendirildi. Sosyal fobinin yaşam boyu ve son bir yıllık yaygınlığı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Sosyal fobi yaygınlığı

Sosyal fobi	Son bir yıl		Yaşam boyu	
	Sayı	%	Sayı	%
Var	79	7.9	96	9.6
Yok	924	92.1	907	90.4
Toplam	1003	100	1003	100

Örneklem grubunda sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı kadınlarda % 9.8, erkeklerde % 9.4 oranında; son bir yıllık yaygınlığı ise kadınlarda % 8.9, erkeklerde % 7.1 oranında bulunmuştur. Sosyal fobi kadınlarda daha yüksek oranda görülmekle birlikte, erkeklerle aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sosyal fobinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sosyal fobinin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Son bir yıl			Yaşam boyu		
	Var	Yok	Toplam	Var	Yok	Toplam
Kadın	35	356	391	38	353	391
Erkek	44	568	612	58	554	612
Toplam	79	924	1003	96	907	1003

$$X^2=1.12, p=0.28$$

$$X^2=0.53, p=0.81$$

210 Üniversite öğrencilerinde sosyal fobi yaygınlığı

Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı en yüksek 21-24 yaş grubunda (% 11) bulunmuş, bunu 17-20 yaş grubu (% 8.6) izlemiştir. En düşük oran ise, 25 yaş ve üzerindeki grupta (% 5.5) bulunmuştur. Son bir yıllık yaygınlık oranı en yüksek 21-24 yaş grubunda (% 8.9) bulunmuş, bunu 17-20 yaş grubu (% 7.2)

izlemiştir. En düşük oran ise, 25 yaş ve üzerindeki grupta (% 3.7) bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sosyal fobinin yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Sosyal fobinin yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş grubu	Son bir yıl			Yaşam boyu		
	Var	Yok	Toplam	Var	Yok	Toplam
17-19	34	432	466	40	426	466
20-24	43	440	583	53	429	482
25 +	2	52	54	3	52	55
Toplam	79	924	1003	96	907	1003

$X^2=2.29, p=0.31$ $X^2=2.72, p=0.25$

Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı düşük sosyoekonomik düzeydeki grupta % 14, orta düzeydeki grupta % 9.2, yüksek düzeydeki grupta % 12.9 oranında bulunmuştur. Son bir yıllık yaygınlık oranları düşük sosyoekonomik düzeydeki grupta % 13.9, orta düzeydeki

grupta % 7.5 ve yüksek düzeydeki grupta % 12.9 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sosyal fobinin sosyoekonomik düzeye göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Sosyal fobinin ekonomik düzeye göre dağılımı

Ekonomik Düzey	Son bir yıl			Yaşam boyu		
	Var	Yok	Toplam	Var	Yok	Toplam
Düşük	6	37	43	6	37	43
Orta	69	860	929	86	843	929
Yüksek	4	27	31	4	27	31
Toplam	79	924	1003	96	907	1003

$X^2=2.1, p=0.28$ $X^2=1.4, p=0.4$

Sosyal fobinin doğum yerine göre yaygınlığı şöyledir: Yaşam boyu yaygınlık köyde doğanlarda % 21.4, ilçede doğanlarda % 10.8, ilde doğanlarda % 8.6 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Sosyal fobinin son bir

yıllık yaygınlığı köyde doğanlarda % 17.9, ilçede doğanlarda % 8.6, ilde doğanlarda % 7.2 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sosyal fobinin doğum yerine göre yaygınlığı Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Sosyal fobinin doğum yerine göre dağılımı

Doğum yeri	Son bir yıl			Yaşam boyu		
	Var	Yok	Toplam	Var	Yok	Toplam
Köy	5	23	28	6	22	28
İlçe	23	242	265	29	236	265
İl	51	659	710	61	649	710
Toplam	79	924	1003	96	907	1003

$$X^2=4.5, p=0.1$$

$$X^2=5.8, p=0.05$$

Deneklerin son 15 yılda en uzun süre yaşadıkları yere göre sosyal fobi yaygınlığı araştırılmıştır. Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı köyde yaşayanlarda % 16.3, ilçede yaşayanlarda % 11.3, ilde yaşayanlarda % 8.7 oranında bulunmuştur. Sosyal fobinin son bir yıllık yaygınlığı köyde yaşayanlarda % 14,

ilçede yaşayanlarda % 7.9, ilde yaşayanlarda % 7.5 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Deneklerin son 15 yılda en uzun süre yaşadıkları yere göre sosyal fobi yaygınlığı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Son 15 yılda en uzun yaşanan yere göre sosyal fobinin dağılımı

En uzun yaşanan yer	Son bir yıl			Yaşam boyu		
	Var	Yok	Toplam	Var	Yok	Toplam
Köy	6	37	43	7	36	43
İlçe	16	186	202	23	179	202
İl	57	701	758	66	692	758
Toplam	79	924	1003	96	907	1003

$$X^2=2.3, p=0.3$$

$$X^2=3.63, p=0.16$$

Ailelerinde fiziksel hastalık tanımlayan kişilerden oluşan grupta sosyal fobi yaygınlığı % 10, tanımlamayanlarda ise % 9.5 oranında bulunmuştur. Ailelerinde fiziksel hastalık tanımlayan grupta sosyal fobinin son bir yıllık yaygınlığı % 7.1, tanımlamayanlarda ise % 7.9 oranındadır. Gruplar arasında fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Ailelerinde psikiyatrik hastalık tanımlayan kişilerin oluşturduğu grupta sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 12.5, tanımlamayanlarda ise % 9.4 olarak bulunmuştur. Son bir

yıllık yaygınlık ailelerinde psikiyatrik hastalık tanımlayan grupta % 10, tanımlamayan grupta ise % 7.8 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde sosyal fobinin yaygınlığı ve bazı sosyodemografik özelliklerle ilişkisi araştırılmıştır. Sosyal ilişki gerektiren durumlardaki başarısızlık ve

davranışı hastanın akademik, mesleki ve sosyal yaşamında son derece olumsuz etkilerde bulunur.⁸

Sosyal fobi nedeniyle tedavi gören hastaların % 92'si bu durumun iş yaşamları üzerinde olumsuz etkileri olduğunu, % 77'si birden çok sosyal durumdan kaçındığını ve % 50'si girmek zorunda kaldıkları sosyal ortamların doğurduğu anksiyeteyi azaltmak için alkol ve benzodiazepin kullandıklarını, % 64'ü herhangi bir sosyal olaya katılamayacaklarını belirtmektedir.⁹

Son yıllarda sosyal fobiyle ilgili araştırmaların artmasıyla, bu durumun oldukça yaygın olduğu görülmüştür. Yapılan çeşitli çalışmalarda sosyal fobinin toplumun yaklaşık % 10'unda görüldüğü kabul edilmektedir.¹⁰⁻¹²

Çalışmamızda sosyal fobik bozukluğun yaşam boyu yaygınlığı % 9.6, son bir yıllık yaygınlığı ise % 7.9 olarak bulunmuştur. Kessler ve arkadaşları sosyal fobinin son bir yıllık yaygınlık oranını % 7.9, yaşam boyu yaygınlık oranını ise % 13.3 olarak bildirmişlerdir.⁸ Basel'de 470 denekle gerçekleştirilen bir çalışmada yaşam boyu yaygınlık oranı % 9.6 olarak bulunmuştur.¹³ Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı ile ilgili olarak % 0.5-% 22.6 arasında değişen oranlar bildirilmektedir.³

Birinci basamak sağlık merkezlerine rutin şikayetlerle başvuran 511 erişkin hasta ile görüşülmüş ve sosyal fobi araştırılmıştır. DSM-IV'e göre % 7'sinde sosyal fobi saptanmıştır.¹⁴

Kırpınar ve arkadaşlarının 1997 yılında Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 17, son bir yıllık yaygınlığı ise % 14.5 olarak bulunmuştur. Bu çalışma 324 öğrenci üzerinde CIDI (Composite International Diagnostic Interview)'nin bir versiyonu kullanılarak yapılmıştır. Çalışmada bulunan yüksek sosyal fobi oranının kültürel değerlerimizin beslediği toplumsal anksiyete ile ilgili olabileceği düşünülmüştür.¹⁵

Epidemiyolojik çalışmalar sosyal fobinin kadınlarda daha sık görüldüğünü ortaya koymuştur.^{3,4,10,15} 14-24 yaşları arasında 3021 kişi üzerinde yapılan bir çalışmada sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı kadınlarda % 9.5, erkeklerde % 4.9 olarak bulunmuştur.¹⁷ Bizim çalışmamızda da literatürle uyumlu sonuçlar elde edilmiş, sosyal fobi yaygınlığı kadınlarda erkeklerden daha yüksek oranda bulunmuştur. Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı kadınlarda % 9.8, erkeklerde % 9.4, son bir yıllık yaygınlığı ise kadınlarda % 8.9, erkeklerde % 7.1 olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, sosyal fobik bozukluğun yaşam boyu ve son bir yıllık yaygınlığını 21-24 yaş grubunda daha yüksek bulduk. Yaygınlık en düşük oranda 25 yaş ve daha üstündeki grupta bulunmuştur. Sosyal fobinin sıklıkla yaşamın ikinci on yılında (15-20 yaşlar arasında) başlaması, sosyal fobinin % 40'ının 10 yaşından önce, % 90'ının ise 20 yaşından önce başlaması, 25 yaşın üzerinde sosyal fobinin başlamasının nadir olması, bizim sonuçlarımızı desteklemektedir.^{4,7,18-20}

Çalışmamızda sosyal fobinin sosyoekonomik düzeye göre yaygınlığı da araştırılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına karşın, sosyal fobinin yaşam boyu ve son bir yıllık yaygınlığı düşük sosyoekonomik düzeydeki grupta diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur. Alan çalışmalarının sonuçlarına göre genel olarak sosyal fobi eğitim ve gelir düzeyi düşük olanlarda daha sık görülmektedir.²¹ Sosyal fobisi olanların sosyoekonomik ve eğitim durumlarının daha düşük olduğunu bildiren çalışmalara karşın kontrol grubu ile bir farklılık bulunmadığı yönünde sonuçlar da vardır.²²

Sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı köyde doğanlarda % 21.4, ilçede doğanlarda % 10.9, ilde doğanlarda % 8.6'dır. Aralarındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmuştur. Sosyal fobinin son bir yıllık yaygınlığı köyde doğanlarda % 17.9, ilçede doğanlarda % 8.6, ilde doğanlarda % 7.2'dir. Aralarındaki fark istatistiksel yönden anlamlı bulunmamıştır.

Benzer şekilde son 15 yılda en uzun süre

köyde yaşayanlarda sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 16.3, ilçede yaşayanlarda % 11.3, şehirde yaşayanlarda % 8.7 oranında bulunmuştur. Son bir yıllık yaygınlık son 15 yılda en uzun süre köyde yaşayanlarda % 14, ilçede yaşayanlarda % 7.9, ilde yaşayanlarda ise % 7.5 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Literatürde doğum yerine ve yaşanan yere göre sosyal fobi yaygınlığıyla ilgili bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte, köyde doğanlarla ve son 15 yılda en uzun süre köyde yaşayanlarda yaygınlığın yüksek olmasının nedeni düşük sosyoekonomik durum olabilir. Ayrıca bu kişilerin üniversite yaşamlarına uyumda güçlük yaşamaları, şehir yaşamına geçmekte sorunlarla karşılaşmaları, sosyal fobik belirtileri artırıyor ya da ortaya çıkartıyor olabilir.

Ailelerinde fiziksel hastalık tanımlayan kişilerin oluşturduğu grupta sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 10, tanımlayanların oluşturduğu grupta %9.5 oranında bulunmuştur. Sırasıyla iki grubun son bir yıllık yaygınlık oranları % 7.1 ve % 7.9 olarak bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Ailelerinde psikiyatrik hastalık tanımlayan kişilerin oluşturduğu grupta sosyal fobinin yaşam boyu yaygınlığı % 12.5, tanımlayanların grubunda % 9.4; son bir yıllık yaygınlık ise sırayla ailede psikiyatrik hastalık

tanımlayan kişilerin oluşturduğu grupta % 10, tanımlayanlarda ise % 7.8 oranında bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Literatürde sosyal fobinin kalıtsal geçiş indeksinin % 30 civarında olduğu öne sürülmüştür.⁶ Sosyal korkularla ilgili yapılan çalışmalarda ise geçiş ile ilgili sonuçlar % 50 ile % 22 arasındadır.^{23,24} Sosyal fobisi olanların akrabalarında sosyal anksiyete bozukluğunun yaygınlığının kontrol grubunun akrabalarına göre 2.5 kat daha yüksek olduğu bildirilmiştir.²⁵ Ayrıca sosyal fobik kişiler ana-babalarının aşağılandıklarını ifade etmektedir. Bu durumda ana-babanın kendi utançlarını, yetersizlik ve stres duygularını çocuğa yansıttıkları ileri sürülmektedir.²⁶ Kültürel ve toplumsal etkiler nedeniyle ailelerinde psikiyatrik hastalık bulunan kişiler kendilerine daha güvensiz ve toplumsal ilişkilerinde kısıtlılık yaşıyor olabilirler.

Sosyal fobi, erken başlangıçlı, süregenliği ve tedavi edilmediğinde bireyin iş, eğitim, sosyal ve özel yaşamını kısıtlayıcı ve yaşam kalitesini bozucu etkileriyle giderek önem kazanmaktadır. Sosyal fobi tanısı konur konmaz, etkili tedavi için gerekli girişimlerin yapılması gerekmektedir. Bu özellikleriyle sosyal fobinin erken tanısı, uygun biçimde tedavisi ve olası risk etkenlerinin belirlenmesi için uzunlamasına çalışmalara gereksinme vardır.

KAYNAKLAR

1. Robins LN: *Psychiatric epidemiology*. Arch Gen Psychiatry 1978; 35:697-702.
2. Canino GJ, Bird HR, Shrout PE: *The prevalence of specific psychiatric disorder in Puerto Rico*. Arch Gen Psychiatry 1987; 44:727-735.
3. Montgomery S: *Social Phobia: A Clinical Review*. World Psychiatric Association Social Phobia Task Force, Basel, 1995.
4. Kaplan H, Sadock B: *Comprehensive Textbook of Psychiatry*. 6. baskı, Baltimore, Williams and Wilkins 1995, s.1204-1207.
5. Liebowitz MR, Schneier FR, Hollander E: *treatment of social phobia with drugs other than benzodiazepines*. Clin Psychiatry 1991; 52(suppl.11):10-15.
6. Kendler KS, Neal MC, Kessler RC: *The genetic epidemiology of phobias in women: The interrelationship of agoraphobia, social phobia, situational phobia and simple phobia*. Arch Gen Psychiatry 1992; 49:273-281.
7. Gelernter CS, Stein MB, Tancer ME: *An examination of syndromal validity and diagnostic subtypes in social phobia and panic disorder*. J Clin Psychiatry 1972; 53:23-27.

8. Kessler RG, Gonoyale MC: Lifetime and 12 month prevalence of DSM-III-R psychiatric disorders in the United States: results from the National Comorbidity Survey. *Arch Gen Psychiatry* 1994; 51:8-19.
9. Turner SM, Biedel DC: Social phobia: clinical syndrome, diagnosis and comorbidity. *Clin Psychol Rew* 1989; 9:3-18.
10. Davidson JRT, Hughes PL, George K: The epidemiology of social phobia: findings from the Duke Epidemiological Catchment Area Study. *Psychol Medicine* 1993; 23:700-718.
11. Hollander E, Aronowitz BR: Comorbid social anxiety and body dysmorphic disorder: managing the complicated patient. *J Clin Psychiatry* 1999; 60(suppl.9):27-31.
12. Davidson JR, Hughes DC, George LK: The boundary of social phobia. *Arch Gen Psychiatry* 1994; 51:975-983.
13. Wacker HR, Mullujans R, Klein KH: Identification of cases of anxiety disorders and affective disorders in the community according to ICD-10 and DSM-III-R by using the Composite International Diagnostic Interview (CIDI). *Int Methods Psychiatry Res* 1982; 2:91-100.
14. Stein MB, Mc Quard Jr, Laffge C: Social phobia in the primary care medical setting. *J Fam Pract* 1999; 48(7):514-519.
15. Kırpınar İ, Özer H, Coşkun İ ve ark: Erzurum'daki üniversite öğrencilerinde CIDI (DSM-III-R) ruhsal bozuklukların yaşam boyu ve 12 aylık yaygınlığı. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi* 1997; 4:253-265.
16. Stein MB: Phenomenology and epidemiology of social phobia. *Int Clin Psycho-
pharmacol* 1997; 12(suppl.6):23-26.
17. Wittchen HU, Stein MB, Kessler RC: Social fears and social phobia in a community sample of adolescents and young adults. *Psychol Med* 1999; 29(2):309-323.
18. Liebowitz MR, Gorman JM, Fyer AJ: Social phobia. Review of a neglected anxiety disorders. *Arch Gen Psychiatry* 1985; 42:729-736.
19. Judd LL: Social phobia: a clinical overview. *J Clin Psychiatry* 1994; 55(suppl.4):5-9.
20. Chartier MS, Hazen AL, Stein MB: Lifetime patterns of social phobia: a retrospective study of the course of social phobia in a nonclinical population. *Depres Anxiety* 1998; 7(3):113-121.
21. N Dilbaz: Sosyal anksiyete bozukluğu: Tanı, epidemiyoloji, etiyoloji, klinik ve ayırıcı tanı. *Klinik Psikiyatri Dergisi* 2000; 3(ek 2):3-20.
22. Magee WJ, Eaton WW, Wittche HU ve ark: Agoraphobia, simple phobia and social phobia in the National Comorbidity Survey. *Arch Gen Psychiatry* 1996; 53:159-168.
23. Torgersen S: Genetic factors in anxiety disorders. *Arch Gen Psychiatry* 1983; 40:1085-1089.
24. Philips K, Fulker OW, Rose RJ: Path analysis of seven years factors in adult and sibling pairs and their children. *Genet Epidemiol* 1987; 4:343-355.
25. Fyer AJ, Mannoza S, Chapman TF ve ark: A direct interview family study of social phobia. *Arch Gen Psychiatry* 1993; 50:286-293.
26. Gabbard OO: Stage fright. *Int J Psychol Anal* 1979; 60:383-392.